

Videre oppfølging av barneverntjenesten i

Bakgrunn:

Fylkesmannen i Rogaland viser til vårt brev av 10.04.2018 til Her startet vi tilsynsmessig oppfølging av barneverntjenesten på bakgrunn av en konkret tilsynssak mot en institusjon i fylket hvor det også kom frem at hadde krevd politibistand etter barnevernloven § 6-8 knyttet til flyttingen av denne ungdommen. På bakgrunn av denne saken fant vi det nødvendig å gjennomgå sine rutiner og praksis rundt det å kreve bistand fra politiet etter barnevernloven § 6-8.

I vårt brev av 10.04.2018 ba vi om følgende:

«Fylkesmannen ber om å få oversendt sine rutiner og prosedyrer for krav om bistand fra politiet etter barnevernloven § 6-8. Vi ber også om annen relevant dokumentasjon som kommunen har rundt dette, og eventuelle opplæringsrutiner e.l. for hvordan kommunen sikrer at rutiner og prosedyrer på dette området gjøres kjent for de ansatte i tjenesten.

Fylkesmannen ber også om å vurdere om kommunen har et system rundt barnevernloven § 6-8 som er forsvarlig og i samsvar med lovkravene.»

Fylkesmannen mottok det etterspurte fra

i brev av 23.05.2018.

sin redegjørelse:

I brevet av 23.05.2018 skriver v/kontaktperson at barneverntjenesten forholder seg til barnevernloven § 6-8, der ansatte tar nødvendige vurderinger i samarbeid med barnevernleder om det er nødvendig med bistand fra politiet i forbindelse med en flytting. Barneverntjenesten har fokus på barnets beste, og at en flytting skal være så skånsom som mulig for barnet. Hvis barneverntjenesten og institusjonen vurderer at barnet/ungdommen kan bli oppfarende og sint, blir assistanse av politi vurdert for å sikre barneverntjenestens personal.

Barneverntjenesten skriver at man mener at systemet rundt barnevernloven § 6-8 er forsvarlig og i samsvar med lovkravene. Hva gjelder den konkrete saken som førte til at vi startet denne tilsyns-saken,

I de rutinene/prosedyrene som er oversendt til oss, står det noe om politibistand. I prosedyre 1198 *Akutt saker i barneverntjenesten* står det under «Ansvar og oppgaver – saksbehandler med akuttvedtak» at kontaktperson skal «om mulig ringe politiet i forkant av situasjon for å sikre bistand og sjekke om det er noe en bør være obs på.»

I samme prosedyre står det under «Oppfølging»: «*Bistand fra politiet kan benyttes til fullbyrdelse av vedtak etter § 4-6, 2. ledd, § 4-9, 1. ledd og § 4-25, 2. ledd annet punktum. Det må treffes et selvstendig vedtak om å benytte politiet. Barnevernadministrasjonens leder kan treffe vedtak om politibistand.*»

I den samme prosedyren står det under «Vedtak om politibistand og/eller annen bistand»: «*Etter lov om barneverntjenester § 6-8 kan det kreves bistand av politiet til fullbyrdelse av vedtak. Det er bare barnevernadministrasjonens leder som kan treffe vedtak om politibistand.*»

Vi kan ellers ikke se at det står noe mer om dette med politibistand i oversendte prosedyrer/rutiner.

Fylkesmannens kommentarer:

Fylkesmannen presiserer innledningsvis at vi er enig med det .

Vi går ikke videre inn i dette, da fokuset her er på barneverntjenestens system for bruk av politi mer generelt.

Krav om politibistand:

Ut fra det vi har fått oversendt har lite skriftlige rutiner og prosedyrer for krav om bistand fra politiet etter barnevernloven § 6-8. De ytre rammene for krav om politibistand er med i rutinen, altså at det er barnevernloven § 6-8 som regulerer dette og at myndigheten er tillagt barnevernleder. Men det står ingenting utover dette.

Som Barne-, ungdoms og familiedirektoratet (Bufdir) og Politidirektoratet skriver i *Retningslinjer om oppgave- og ansvarsfordeling mellom barneverninstitusjon, kommunal barneverntjeneste og politi* (utgitt 16.06.2016) s. 6, er bistand fra politiet et dramatisk virkemiddel som bare kan benyttes i unntakstilfeller. Bakgrunnen for at beslutningen om å kreve politibistand kun er lagt til barnevernadministrasjonens leder, er at dette skal sikre at beslutningen er gjenstand for en særlig grundig vurdering.

Vi viser også til Bufdir sitt brev av 27.05.2015 til Fylkesmannen i Aust-Agder:

«Det understrekes at en beslutning om å kreve politibistand er meget alvorlig, og at dette kun skal kreves når det anses nødvendig. Det er derfor et krav om at det er barnevernadministrasjonens leder som må fatte beslutningen, og at ansatte ved barneverntjenesten alltid må være til stede sammen med politiet i forbindelse med gjennomføringen av oppdraget. Barnevernlovens § 1-4 stiller krav om forsvarlige tjenester, herunder en forsvarlig saksbehandling. Direktoratet vil peke på at en forsvarlig saksbehandling forutsetter at alle sentrale vurderinger som gjøres i en barnevernssak må dokumenteres. Dette gjelder uavhengig av om beslutningen anses som et enkeltvedtak etter forvaltningsloven eller ikke. En beslutning om å kreve bistand fra politiet vil normalt være en avgjørelse som stiller krav til dokumentasjon av barneverntjenestens vurderinger.»

Siden det å kreve bistand fra politiet er en så inngripende avgjørelse med potensielt store konsekvenser, er det særlig viktig med gode systemer rundt dette. Det har oversendt er ikke i samsvar med Forskrift om internkontroll etter barnevernloven eller kravet til forsvarlighet i barnevernloven § 1-4.

Fylkesmannen mener for det første at barneverntjenestens rutiner må si noe om at det skal være svært høy terskel for å kreve politibistand etter barnevernloven § 6-8, og at dette skal være siste utvei, i tillegg til å bare vise til lovteksten.

Vi mener videre at rutinene må si noe mer konkret om hva som er kontaktpersonens og hva som er barnevernleders rolle i vurderingen av politibistand etter barnevernloven § 6-8, og hvordan man skal ta disse beslutningene (når skal kontaktpersonen involvere barnevernleder? m.m.). For bruk av politibistand i forbindelse med rømming fra barnevernsinstitusjon må barneverntjenesten ha rutine for oppgave- og ansvarsfordeling mellom barneverntjenesten, politiet og institusjonen, og vi viser her til ovennevnte retningslinjer fra Bufdir og Politidirektoratet.

Barneverntjenestens rutiner må konkret si at slike beslutninger må dokumenteres, og at en eventuell gjennomføring av bruk av politibistand også må dokumenteres. Det er viktig at både beskrivelse av situasjonen og de vurderingene som ble gjort, dokumenteres. Rutinen må også si noe om hvordan barnet (og foreldrene/andre omsorgspersoner, dersom det er aktuelt) skal sikres medvirkning i slike situasjoner, hvilken informasjon som skal gis av barneverntjenesten i forkant o.l.

Fylkesmannen mener videre at rutinene må si noe om hvilke opplysninger det er viktig for politiet å ha i forkant av at politiet gir bistand, og hva kontaktperson/barnevernleder skal sikre at man alltid får formidlet til politiet. Dette vil f. eks. være informasjon som politiet trenger for å kunne ivareta ungdommen på en god nok måte (hva trigger typisk ungdommen? Har ungdommen dårlige erfaringer med politiet fra før av? Har ungdommen en historikk med vold/overgrep som kan være relevant i hvor inngripende ungdommen vil føle at eventuell maktbruk er, og hvordan ungdommen vil reagere på slik maktbruk? m.m.). Barnets beste vil være førende her. Dersom det besluttes å bruke politibistand og barnet bor på en institusjon, må rutinen sikre at barneverntjenesten og institusjonen samarbeider rundt hvilken informasjon som skal gis til politiet.

må også ta inn i sine rutiner hvem som har ansvaret for hva under gjennomføringen av politibistand, og vi viser til det vi skriver i vårt brev av 10.04.2018. Det vil her være sentralt å ta inn at det er barneverntjenesten som er ansvarlig for gjennomføringen og at kontaktperson alltid skal være med når politiet hjelper til. Politiet skal få tilstrekkelig informasjon også under gjennomføringen, og barneverntjenesten er ansvarlig for å avbryte en tvangs-gjennomføring dersom den mener at det er til det beste for barnet. Her bør rutinene si noe om at det er den/de ansatte fra barneverntjenesten som er med i situasjonen, som har dette ansvaret under gjennomføringen.

Annen politibistand:

Barneverntjenesten kan også anmode politiet om bistand i andre situasjoner enn de som kravshjemmelen i barnevernloven § 6-8 dekker, men det vil da være opp til politiet å vurdere om de kan bistå etter egne hjemler. Vi viser til ovennevnte retningslinjer fra Bufdir og Politidirektoratet pkt. 4.2.2.

Dersom vurderer at det under enkelte omstendigheter kan være aktuelt å be om slik bistand og at bistanden kan resultere i at politiet bruker makt overfor barnet, må man ha rutiner for hvordan dette skal gjøres. Forsvarlighetskravet i barnevernloven § 1-4 tilsier at rutinen må si noe om terskelen for å be om slik bistand, når det kan gjøres, hvem som skal ta beslutningen og hvordan dette skal gjøres, hvilken informasjon som skal gis til politiet i forkant av at det bes om bistand, hvordan barneverntjenesten skal involvere andre instanser (som barnevernsinstitusjon) og hvordan ansatte fra barneverntjenesten skal være involvert under politiets eventuelle gjennomføring. Slike beslutninger må også dokumenteres.

Det vi har skrevet ovenfor knyttet til barnevernloven § 6-8 vil være veiledende også her.

Kommunens oppfølging av barneverninstitusjoners bruk av politi:

Fylkesmannen har ikke innhentet sine eventuelle rutiner for å følge med på barneverninstitusjoners bruk av politi overfor barn som har bosatt i institusjonen. Vi finner vi det allikevel relevant å påpeke følgende:

Kommunen må ha et system som sikrer at man løpende får kjennskap til om barnet er i kontakt med politi under opphold på institusjon. Det er den enkelte institusjonen som har ansvaret når den bruker politi, men barneverntjenesten skal ha den samlede oversikten fordi den er ansvarlig for omsorgen. På samme måte som ved annen bruk av tvang i institusjon må barneverntjenestens systemer sikre at man har denne oversikten og at institusjonen kontaktes for å undersøke nærmere hva som førte til at man måtte bruke politi, hva som ble gjort for å forebygge bruk av politi, hva som blir gjort for å forebygge eventuell hyppig bruk av politi m.m. Barnets medvirkning må også sikres i dette, og barneverntjenesten må dokumentere sine vurderinger.

Fylkesmannens videre oppfølging:

Fylkesmannen ber om å se på rutinene og prosedyrene rundt krav om politibistand/annen politibistand på ny, og oversende oppdaterte rutiner/prosedyrer til oss **innen 20.07.2018**.

Hva gjelder kommunens oppfølging av barneverninstitusjoners bruk av politi, ber vi om å merke seg det vi har skrevet ovenfor og sjekke om egne rutiner/prosedyrer er i samsvar med dette. Dersom barneverntjenestens systemer ikke er i samsvar med dette, forventer vi at gjør de nødvendige endringer og gjør dette kjent blant de ansatte i samsvar med Forskrift om internkontroll etter barnevernloven. Siden dette ikke direkte er del av vår oppfølging i denne saken, trenger vi ikke tilbakemelding om dette.

Med hilsen

Marit Bergeland
ass. avdelingsdirektør

Anders Kvadsheim Mygland
rådgiver/jurist

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksbehandler: Anders Kvadsheim Mygland

Barnevernfaglig vurdering: seniorrådgiver/barnevernspedagog Anne Helen Meling Madland